

ságot, bizalmatlanságot iparkodott előidézni idehaza, és ennek megfelelő hatást érhetett volna el, igen könnyen, a külföldön is.

E helyett legtöbbet foglalkoztak, és ez is igen jellemző körülmény, a társadalmi bajokkal. Ezt különösen ki kell emelnünk, mert

Kölcse Kölcse 82 de TÁRCZA. A SAALE REGÉJE.

Hogy' végig nyilallott szivemben,
— Szegény leány! ha sejténéd —
Midőn a Saalnál elbeszélted
Sellője bús történetét.

— Soká volt hű lovagja hozzá,
Négy teljes hosszú éven át —
De akkor még is elfeledte
A titkos eskü szent szavát!
A csókokat, a kék óráit,
Miket élvezett kebelén —
Tán épen ott, a mohos sziklán,
Hol tegnap véled ültem én...

S a négy év multán, fön a várban,
Mely ma már romjában hever,
A régen alvó néma csöndet
Nász-ünnep zaja verte fel.
Zugó zivajjal feleseltek
A dobok, kürtök, harsonák:
Bertát, a gróf-hölgyet, köszöntvén,
A várnak, urnak asszonyát.

— S talán, ha egykor hazatérek
És a sok mély seb beheged,
Melyek most szivemet emésztik
Es én megint szerethetek:
Nász-éjemen, mint tett a sellő,
Ott lész te is, szegény leány
S a fenyegető bosszu néma
Pillantásával nézsz reám...

— Soká élt boldogan az új pár,
Lánykájuk olyan szép vala —
Aranyhajával, kék szemével,
Szébb, mint a szépséges anya.
De egyszer gyötrő, nagy betegség
Vert le anyát és gyermeket
S az atya szíve sejtve, félve
A bosszu eljöttén remeg...

Es ekkor, im', az ajtó nyilik,
A szegény sellő lép be rajt';
Megtört szemében könnyű csillog,
Vonagló ajka fölsohajt —

... abban nemcsak tojantas mics,
de még a helyzet ösmerete és
logikája is teljesen hiányzik abból.

Másik része a társadalmi viszonyoknak érintve volt, a költségvetési vitában, az új adótörvényjavaslatokkal kapcsolatosan, a mennyiben, természetesen sok

Mert gyógyszerének bűvös csepje,
Mitől enyhül a két beteg,
Öt megöli, mivel egy embert
Szerelemből segít meg...

— A Saal suttog, a hold-sugárral
Viaskodik az éj-setét —
Szegény leány! hő csókok édes,
De ne mondj több ilyen regét...

(Jena, 1864.)

SZÁSZ BÉLA.

AMADEUS
KÖNYV-TÁRA

ARANY JÁNOS két levele.

Mentovich Ferencz bácsival kezdem ezt a néhány sornyi bevezető beszédet, melyet Arany János kezeim közé jutott két leveléhez írnom kell. Dicsekedem vele, hogy ismertem. Azok kik csak érzelemmel tele verseiből vagy sokfelé folytatott tudományos vitázó irataiból ismerték, alig tudnak képet is alkotni maguknak arról: milyen szeretetre méltó volt. A ki beszélt vele, egy szóra meghódította. Jóságos szép arca, könnyű humora, mely még azt se bántotta, kire irányozva volt; örökös derűtsége, mely nem hagyta el haló ágyáig s szeretettel tele szíve, mely kiérzett minden szaván, megvette a kivel beszélt.

Szívaja volt; az ölte meg. Adomázott utolsó napjának délutánján is (és milyen páratlanul kedvesen értett hozzá) nagy karosszékében; éjjelre rosszul lett, ágyába fektették s vége volt.

Íróasztalán egy kicsi papir darabka feküdt, melyre plajbásszal néhány alig olvasható verssor volt írva. Arany Jánoshoz szólott ez a néhány sor. Annyit lehetett érteni belőle, hogy valami „aranysekérről“ beszél, melyen

ORSZÁGGYÜLÉS.

A főrendiház ülése december hó 1-jén.

Elnök Majláth György országbíró; jegyzők br. Rudnyánszky, báró Pongrácz.

hordozza ismét Arany Jánost a hír, s hogy ez aranysekérről eszébe jut egy régi történetke, melyet elmond.

Akkoriban jelent meg a „Toldi szerelme.“ Fiainak beszélt Mentovich, hogy mit fog írni Aranynek ez öröndetes alkalomból.

A történet az, hogy Nagy-Körösre — hol Mentovich tanárkodott a forradalom után abban a nagyhirű tanári karban — 1851-ben meghívták Arany Jánost is professzornak. Szász Károly engedte át neki a magyar nyelv és irodalmi tanszéket, elvállalván a mathematicait. Az egész tanári kar nagy örömmel vette a meghívást s türelmetlenül várták az aranyszavu költőt.

Nap telt nap után s Arany nem érkezett. Megsürgetik, gondolták s megbízták Mentovichot, hogy írjon neki.

Irt igen magasztaló és nagyhangu levelet. Afféle kifejezések is voltak benne, hogy „nemzetünk dicsősége“, „irodalmunk egén fénylő csillag“, „nagy férfiú“ stb. Arany nem késett a válaszzal. Azon kezdte, hogy ne tréfáljon Mentovich azokkal a szörnyű mondásokkal. Egyszerű szegény szalontai ember ő, a kit nem illetnek meg. Nem is érdekeskednék ő a várakoztatással, ha... ha pénze volna, a mivel utra keljen. De hát családja van s módja minél kevesebb. Segítség kellene arra, hogy utra indulhasson.

Nosza Mentovich tenni akart e bajról. Lelkesülten beszélt a körösi reformatus előljáráságnak: Ime a mi iskolánk leendő fényessége, a kitűnő magyar költő, kit megkoszorúzott a legelső irodalmi társaság, megtapsolt a nemzet, ime ez a ritka férfiú nem bir annyival, hogy utra kelhessen Körösre.

... szavakról szóló törvényjavaslat tárgyalása. A javaslat általánosságban elfogadtatott, s részletei ellen sem tételt semmi kifogás.

Következett a köz tisztviselők minősítéséről szóló törvényjavaslat általános tárgyalása.

Első szónok idősb Szögyényi Marich László volt.

Lipthay Béla báró nagy ellenté.

„Mit — kiáltott a consistorium egy kék nadrágos pitykés kabátu fellelkesedett tagja — mit, annyia sincs? A r a n y s z e k e r e t csináltassunk neki, aranysekeret, abba hozassuk el, mert megérdemli...“

Ezt az „aranyseker“-et a nagy-körösi egyszerű ember fellelkesülésének e historiáját akarta a mindenfelől magasztalásokkal elárasztott költőnek emlékeztetébe hozni Mentovich. Nem tehette. A betegségtől elgyengült kéz által írott kusza sorok bevégezésének, utjába állott a halál.

Arany megérkezett Körösre s attól a percztől fogva állandó és végig változatlan bizalmas barátságban volt Mentovich-al. Vendégszerető otthonra talált nála. Családos emberek voltak már akkor mind a ketten, feleségeik is ösz szebarátkoztak s egyvívásu gyermekeik is jó pajtáskodásban éltek. Mindig nagy melegséggel emlékezett leveleiben is Arany ez időre.

Vig életet élt ott 51-ben a tanári kar. Elezlapot szerkesztettek maguk között (Charivari volt a neve); egyik collegának szőlőhegye volt, oda jártak ki mulatni; esténként összegyűltek s egész a pajkosságig menő tréfákkal töltötték az időt. Arany is részt vett a legjobb kedélylyel ez időtöltésekben. Szeretett énekelgetni s sokszor dudorászta azt a kedvencz nótáját, hogy: „a vasvári verebek sok malomba járnak“... Verseket firkantott az elezlapba; a Szilágyi Sándor malaczának torára rögtönzött mulatságos verset, s abból az időből való ez a tréfás apróság is, a melyet a Mentovich nevenapjára írtak Szász Károlylyal közösen, úgy, hogy a felső két sort mindenütt Arany s az alsó kettőt mindenütt Szász írta:

NÉVNAPI KÖSZÖNTŐ.

Kedves jó barátunk Franciscus Mentovich Búban fájdalomban te soha se vonicses Sőt a gondok felé még csak ne is konyicses Minket bús pofával soha se szomoricses.

Hanem legyen élted az üdvötl otromba Nőj jön örömd mind esőtől a gomba Gyönyöreid háza sohse düljön romba Az ég hozzád soha ne legyen goromba

Miképen Aeneás bujdosott Trójából Bujdossék a balsors szíved kunyhójából Legyen élted szép fa mit nap s szellő ápol Sokaknak árny készül lombkoronájából.

Fa melynek gyökerén nem rágódik féreg Életnedvét meg nem keseríti méreg, Mert a barátság és szerelem testvérek. — A csizma sarkába szükséges a kéreg.

Sohse törjön félre kedved csizmasarka Legyen örömdnek bugyogója tarka Ne légyen életed rövid mind nyul farka A sorsnak irántad ne légyen szűk marka.

Boldogságod fénye legyen szép szívérvány, Rajta mintegy hidon szép tündérek járván Ne bántson a métely sem másféle járvány Hanem oly erős légy valamint a márvány

Élj soká barátom becses kontentumod Szerinti napokat míg e pályát futod, S ha végtére elér emberi fátumod Milliokról szóljon a testamentumod

Ezeket szörzötték egy hideg szobában János mester egyik, Arany mostanában Továbbá Szász Karli gondolván magában Hogy jót kívánni is jobb cadenciában.

Írták Arany János és Szász Károly Nagy Körös 1851 a 12,351-ik szaván

De egy pár évvel később már oda lett a jó kedve. Tanítványa Agai azt írja róla, hogy 58 körül már mosolyogni is alig látták s ha mosolygott az a kicsi derű is elveszett rengeteg bajuszában. Fejfájásról, munkakedv hiányról panaszkodik, s szűkik meg a pajtások multságairól. Érzé-

az elvi következetességben áll (Nagy zaj.)

Végül Szilágyi Dezső szólt hosszasan s részletekbe tévedező beszédével nem nagy hatást keltve. Téves optimizmusnak mondá, normalisnak tartani fakarni a folyó évi adóeredményeket és azokra építeni. A takarékpénztárak megadóztatásának eredménye az lesz, hogy azon adó át fog hárittatni a

keny lesz minden szó iránt, s „restel beszélni is az irodalomról, melyből kikapott.“

Mentovich 1855-ig maradt Körösön. Akkor visszajött Erdélybe s Maros-Vásárhelyt lett profestor. Leveleztek Arannyal, ha nem is gyakran, de annál melegebb barátsággal. E levelezésből kettőhöz jutottam, a Mentovich fiainak szívesességéből, s mert Aranyra vonatkozólag igen becses adatokkal szolgálnak a magán természetű részek kihagyásával közlöm mind a kettőt. E magán természetű dolgok nagyrésben a nagykörösi tanártársakra, még életben levő emberekre vonatkoznak. A leveleknek ez utóbbiakról szóló részei a legmulatságosabbak, telve szeretettel a colegák iránt, s a róluk szóló apró pletykák elmondásában kedves humoral.

Az első levél így szól:

Nagykörös, april 25. 1858.

Édes barátom!

Ha a levélírásban, részint szenvedő állapotom, részint az ebből folyó lustaság miatt, jó magam is lajhár gyorsaságával nem vetekedném; úgy talán inkább félbetnél részemől szemrehányástól; bár akkor sem bizonyos, tennem-e azt, miután irántami jóindulatodról s becses barátságodról mindenkör jobban meg valék győződve, hogy sem egy kis mulasztásért eddig táplált jó hitemet szélnek eresszem. Es bár jól esett olvasnom soraidból baráti érzésed őszinte kiömlését: ennek szükségé legtlebb részedén vala, ha azt hívéd, hogy öt évi együttlétünk nem volt elégséges engem szívedhez közel hozni; de részemről felesleges volt e vallo-

Eredetije
= 4513/399

404

más, mert én, az első napok óta, melyeket, mint ujoneztanár jó család szíves körében töltöttem, változatlan barátságot érzék irányodban; s ha te oly tisztán, mint kellett volna, fel nem ismerhetted: talán szokott ügyetlen modorom a hibás. Tartson meg az isten bennünket, édes Ferim, ne csak az árnyékvilágban, hanem egymás jó barátságában is soká, — soká! de most hagyjunk az érzélgést, mert bár jól esik az embernek olykor szíve teljéből kiönteni egy kicsit, de az efféle ha nagyon hosszú körmondatokban nyilatkozik, végtelen unalmassá teszi a levelet.

Mi megvagyunk hála az égnek. Nőm ottan-ottan lábait fájlalja — ez néhány év óta elő-előfordul, másképp egészséges. Laci már nagy fiú, oly nagy, hogy nem ismernél rá, akkora magas, mint én, pedig még csak most 14 éves. Jelenleg az V. osztályba jár és még eddig jól tanul. Tudod, hogy csak ő köt engem Köröshöz: ennek is hát majd vége lesz. De nem verem a készülőt. Furcsa, hogy azok közül, kik 51-ben itt voltunk, én készültem mindig, s ime most is itt vagyok, már hetedik éve! — Julcsa, hibetően a gyakori betegség miatt, kicsiny marad. Szegény, még nőhet ugyan, de nagy már nem lesz, középtermű is alig. Különbözik most igen jó egészségben van, egy év óta az orbáncz is megkímélte. En? se jobban, se sokkal rosszabbul, mint voltam. Fejem egyre zug, s alkalmatlanná tesz a munkára, — hozzá, mint minden tavasszal jobban érzem, a mell se nagyon derék. Rongy élet biz ez, de hordjuk, míg lehet, mert nincs külön.

Tompáról írnék neked — ha tudnék róla valamit. Ő nagyon szívére vette a csapást, mely megfosztá egyetlen reményétől, az általa több mint apai szeretettel szeretett fiúcskától: az óta még levelezni sem tudok vele. En csak irogatok neki: ő egyszer várszolt a télen, mely levél mutatja

kétségbeesett állapotját. Ugy sejtem, hogy különben is beteges nejét tönkretette a veszteség. s Miska szegény neje miatt is remeg.

De azon jó idők, melyeket egy szer-másszor töltöttünk, elmúltak, rám nézve legalább el. Most is vannak ugyan összefüggések, peccsenye és bor nem hiányzik, jó kedv is van másoknál: de én ritka helyen veszek részt, vagy ha ott vagyok is, olyan mintha ott sem volnék. Szerencse ha V—a collegával mintgyárt jóllakás után elszűkhetem. Fejem nem bírja ki a rendetlenséget: nyugalom és rendes higadt kedély állapotra van szükségem, ha azt akarom, hogy türelhető állapotban maradjak; minden izgalom árt. A „Vasvári verebek“ sohasem repülnek már ki az eszterhaj alól; azon veszem észre, hogy benne vagyok a vénség nyomoraiban, a vénség örömei nélkül. No de, ha nem lehet másképp.

A közelebbi nagy vacációt szülőföldemen Szalontán töltöttem családostul. Ezután még könnyebb lesz oda randolni, mióta a vasut N.-váradig megnyílt — mert onnan már nincs messze és mindig jó az út, valamint Erdély felé is. Ez irányban az őszön szinte voltam a Királyhágóig, de túl rajta nem és — szégyellem bihari létemre — soha életemben. Ha az általam ajánlott számokat megnyernők — vagy ha csak annyira jövedelmes ügyleteket tudnék csinálni a könyvtárusokkal, mint régebben, kétszer se mondanám, hogy legközelebbi kirándulásom Erdély felé nem veszi irányát: de így, mikor, telelő medvekint, csak a boldogabb időkben szerzett hájamat fogyasztom; nehezen nyílik ily költséges expedícióra kilátás. A tél hosszú, a zsiradék kevés: lesz-e valaha kikelet, nem tudom. Pedig előre élvezem már a viszontlátás örömét, mely ha nem is a Zandirham honában, de itt csakugyan megtörténhetnék; s ha nem

(* Innen a levélből kihagytam 27 sort.

miskolczi bornál, a körösi mellett is tudnánk mi egymásnak örülni. Csak azt ohaítom, hogy inkább az idén, mint jövődre jő; mert periculum in mora s ki tudja, hogy addig ernyős bajszom nem szenved-e valamely költői metamorphosist, kajla eresze szomorúfüzzé változván? „Minden órának leszakasz virágát“ mondja Vajda János: ha tehát én a te virágod vagyok, jer és szakasz le!

Irodalomról beszélni is restelek, miután kikoptam belőle. Ugy van az ember ezzel is, mint cigány lova a koplalással: midőn beletanulna már, akkor döglik el. Richtig! soha e hasonlat jobban alkalmazva nem volt.

Lakásom még folyvást a collegiom melletti ház: ennek kis szobájában, füst felleg közepett, veres sujtásos hálóküntösben, török fezzel agyamon képzeli engemet, ha azt akarod, hogy phantasiád el ne vesse a sulykot, mint néha a Jókai-é. Pestet azóta nem látam, hogy téged. De hozzám néha randultak le onnan: Kemény, Csengery, Gyulai, Brassai etc. — Iskolánknak eddig még nem sokat ártott a nyilvános Kecskemét versenye: de árthat azután. Most Kecskemét teszi az avant gardeot Bécs felé; Körös előre hátra pislog; Debreczen effective hátrálót fúj. Mi lesz a táborozás eredménye, majd megmutatja az idő.

Hanem, lásd, mire beleizeledném a levélírásba: elfogy előlem is a papír, melyet ez alkalommal apróra beírni elégnek tartottam. Rajta áll, hogy gyakrabban írjak. Most tehát fogadd szíves ülésemet. Családom köszönt és csokol mindnyájotokat, velem együtt, ki maradok a sirig

hűvéd
ARANY JÁNOS.

Ez az első levél; a másikat legközelebből közlöm.

P. I.

f) N á d a s I—II. két osztálylyal 1 frt és 55 kr. jövedelemmel.

g) E r d ő k I—VIII. osztálylyal 2 frt 30 kr.; 1 frt 90 kr.; 1 frt 70 kr. 1 frt 40 kr.; 1 frt 20 kr., 90 kr., 75 kr. és 65 kr. jövedelemmel.

A II. sz. osztályozási vidéket képezi a Kis-Küküllő völgyének nyugoti részén fekvő 19 község azaz Szamsoltól — Küküllő várig terjedő terület, a mívelésiágak osztályai és jövedelmi tételei a következők.

S z á n t ó k I—VIII osztály 7 frt 75 kr., 6 frt 25 kr., 4 frt —, 2 forint 60 kr., 1 frt 50 kr., 90 kr. és 40 kr.

K e r t e k I—IV. osztály 8 frt 25 kr., 7 frt 25 kr., 5 frt 50 kr. és 2 frt 60 kr.

R é t e k I—VIII. osztály 7 frt 75 kr., 5 frt 75 kr., 4 frt 50 kr., 3 frt 20 kr., 1 frt 80 kr., 1 frt 20 kr., 90 kr. és 45 kr.

S z ö l l ő k I—VIII. osztály 14 frt 50 kr., 13 frt 50 kr., 11 frt 50 kr., 9 frt 75 kr., 7 frt 50 kr., 6 frt 50 kr., 4 frt 50 kr. és 2 frt 50 kr.

L e g e l ő k I—V. osztálylyal 5 frt 75 kr., 2 frt 80 kr., 1 frt 80 kr., 1 frt 10 kr., 65.

N á d a s I. osztálya 75 krral.

E r d ő I—VIII. osztályzat 2 frt 10 kr., 1 frt 80 kr., 1 frt 50 kr., 1 frt 40 kr., 1 frt 80 kr., 60 kr. és 50 kr.

A III. sz. osztályozási vidék szintén a Kis-Küküllő völgyébe Küküllő-vártól Héderfáig és Kundig terjedő területen fekvő 27 községből van alakítva, ugyanazon osztályozása és jövedelmi fokozatával a mívelési ágaknak — mint a II. sz. osztályozási vidék.

A IV. sz. osztályozási vidéket képezi a megye keleti részében Széplak V.-Lászlótól M.-tur—Sardig terjedő területén fekvő 26 község, a mívelési ágak osztályozása és jövedelmi fokozata némi csekély eltérésekkel megegyez az I. számú vagyis marosvölgyi osztályvidékkel.

Az ezek szerint megalkotott négy osztályozási vidék tiszta jövedelmi fokozatu, és sommás osztály kivonatu külön füzetekbe egybeállítva a tagok rendelkezésére bocsátatván, alkalom nyílt az egész katasteri munkálat eredményéről teljes áttekintést is szerezn.

Kimondhatjuk, hogy a járásbizottság tagjai e kimutatásokból épen

gött. Ekkor Bús F. megragadta, be dobta a patakba, mely a megelőző napokon volt esőzés következtében megáradt, azután Páskáló Nathal együtt követek raktak reá, hogy onnan ki ne jöhessen.

A szerencsétlent másnap reggel a Páskáló szolgálja vette észre és jelentette gazdájának.

Az orvosi látletet szerint az egész test felülete tele volt ütésekkel. Ezek között egyik kar kettétörve s a fején tátongó seb. A koponyacsont is kettérepedt s bár ez is halálos sértés volt, a halált közvetlenül faladás okozta.

A bántalmazás tényét mindhárom vádlott beismerte s kettő beismerte azt is, hogy a néhait ök dobták a vízbe, de tagadták, hogy gyilkossági szándékok lett volna. Közvádoló: Bodor, a tény alatt fogamzott, emberölésre irányzott szándok létezését bizonyította két vádlott ellen, s harmadikat a b. t. k. 308-ik § értelmében kérte elítélni. A törvényszék ebben az értelemben ítélte. Bus Silip és Páskáló Náthot 5—5 évi fegyház Páskáló Simiont 2 évi börtönnel büntette.

Védő Corojánu volt, kinek véd-beszédjében egyik támpont volt, hogy a vizsgálóbíró bizonyosan nem értette, meg a román vádlottakat, azért azt a jegyzőkönyvbe beíró vallomást, mire az elnök a védbeszéd folyamán figyelmeztette védőt, arra, hogy valamelyi jegyzőkönyvet román vizsgálóbíró vette föl. Közvádoló és vádlottak főlebbezték.

HIREK.

Kolozsvár, 1882. decz. 2.

Időjárás

Európában: A nagy légnyomás (755—758) a continens északkeleti a depressió „752—755“ annak déli részében az Adriai tenger felől van. A depressiónális helyen erős szelekkel az idő boras, részben csapadékkal.

Hazánkban: Többnyire északias részben délkeleti, mérsékelt szelek mellett a hőmérséklet keveset változott; a légnyomás északkeleten nagyobb lett.

Kilátás a jövő időre.

Hazánkban: Északkeleten változó, délnyugaton boras időt várhatni helyenkint hóval esővel; északon éjjeli faggal.

Kalmából a czég kolozsvári főnöke Bevali Sándor ur 10 frtot. Minél többen jelentkeznek a szülőkölődök, annál bőségesebben folynak a jó szívű emberek önkéntes adományai; minél fogva a segélyző egyesület választmánya abban a helyzetben van, hogy már a legközelebbi napokban ismételve nagyobb mennyiségű ruhát fog kioszthatni. Fogadják hálás köszönetünket mindazok, kik erre módot nyújtani annyi készséggel sietnek! Kolozsvárt, 1882. decz. 2-án a szegény tanulókat segélyző egyesület választmánya nevében: dr. Jenei Viktor egyesületi elnök Rieger Imre egy-leti titkár.

— A külmonostor utczából.

Borzasztó sár van a város legnépesebb utcáján, hol a közlekedés legélénkebb. S ez a sár tart a Sétatér-utca szegletétől Kül-Monostor-utca ama végeig körülbelől, hol a Gyár-utca rug ki. Azon túl meglehetősen fel van porondozva az út. Kérjük a tekintetes tanácsot, vegye figyelembe az erre lakók vagy járók érdekeit, s javíttasson valamit az említett utczarész nyomorúságán, mert ma-holnap oda jutnak a szegény külvárosiak, hogy falábon kell járniok, akár csak falu helyen.

— Kalapot cserélt. Tóth István, kolozsvári bérkocsi tréfált a mellette elhaladó Zirbermann Jakabbal. Ez, a tréfát igen zokon vette s azért körmeit a bérkocsis arczába mélyesztette. Toth István a nyilvánosan történt bántalmazás miatti bosszúból Zilbermann után eredett s oly ütést mért rá, hogy jobb karja ketté tört. A törvényszék a verekedő bérkocsist a mai vágtagyaláson 3 hónapi börtönnre ítélte.

— A m. gy. monostori rablás bűnyben ma tartott végtárgyalást törvényszékünk. Négyen ültek a vádlottak padján Coltea Todor, Burka Gyorgye. Munteán Szimion és Munteán Gavrilla. Osszebeszéltek volt, hogy Debreczeni Ferenczet, ki vagyonos embe hirében állott rabolják meg. Október 14-én éjjelre botokkal fölfegyverkezve mentek a Debreczeni telkéres-minthogy házajtáját bezárva találták: az eresz alatt várták éjjeli 11 óra utánig, midőn Debreczeni Ferencz az ajtót kinyitotta és azon semmi rosszat nem sejtve, kilépett, Ekkor Coltea Todor Debreczeni Ferenczet torkon ragadta, és földhöz verte, s aztán Debreczeninét segélykiáltására vádlottak berohantak a szobába. Burka Gyorgye Debreczeninét verte a

is remeg . . . De azon jó idők, melyeket egyszer-
másszor töltöttünk, elmúltak, rám nézve legalább el.
Most is vannak ugyan összejövések. pecsenye és bor
nem hiányzik, jó kedv is van másoknál: de én ritka
helyen veszek részt, vagy ha ott vagyok is, olyan
mintha ott sem volnék. Szerencse ha V—a collegá-
val mindjárt jóllakás után elszökhetem. Fejem nem
birja ki a rendetlenséget: nyugalom és rendesen higgadt
kedélyállapotra van szükségem, ha azt akarom, hogy
tűrhető állapotban maradjak; minden izgalom árt.
A »Vasvári verebek« sohasem repülnek már ki az
eszterhaj alól; azon veszem észre, hogy benne vagyok
a vénség nyomoraiban, a vénség örömei nélkül. No
de ha nem lehet máskép. A közelebbi nagy vacátiót
szülőföldemen Szalontán töltöttem családotul. Ez-
után még könnyebb lesz oda rándulni, mióta a vasut
Nagy-Váradig megnyilt — mert onnan már nincs
messze és mindig jó az út, valamint Erdély felé
is. Ez irányban az őszön szinte voltam a Királyhá-
góig, de tul rajta nem és — szégyellem bibari lé-
temre — soha életemben. Ha az általad ajánlott szá-
mokat megnyernők — vagy csak annyira jövedelmes
ügyleteket tudnék csinálni a könyvtárusokkal, mint
régebben, kétszer se mondanám, hogy legközelebbi
kirándulásom Erdély felé nem veszi irányát: de így
mikor telelő medvekint, csak a boldogabb időben
szerzett hájamat fogyasztom, nehezen nyilik ily költ-
séges expedícióra kilátás. A tél hosszú. a zsiradék ke-
vés: lesz-e valaha kikelet, nem tudom. Pedig előre élve-
zem már a viszontlátás örömét, mely ha nem is a Zan-
dirham hónapban, de itt csakugyan megtörténhetnék; s
ha nem miskolci bornál, a kőrösi mellett is tudnánk mi
egymásnak örülni. Csak azt óhajtom, hogy inkább az
idén, mint jövődre jöjj; mert periculum in mora s
ki tudja, hogy addig ernyős bajuszom nem szenved-e
valamely költői metamorphosist, kajla eresze szomorú
füzzé változván? »Minden órának leszakaszod virá-
gát«, mondja Vajda János: ha tehát én a te virágod
vagyok, jer és szakaszd le! Irodalomról beszélni is
restelek, miután kikoptam belőle. Ugy van az ember
ezzel is, mint cigány lova a koplalással: midőn bele-
tanulna már, akkor döglik el. Richtig! soha e ha-on-
lat jobban alkalmazva nem volt. Lakásom még foly-
vást a collegiom melletti ház: ennek kis szobájában,
füstfelleg közepett, veres sujtásos hálóköntösben, tö-
rök fezzel agyamon képzelj engemet, ha azt akarod,
hogy phantasiád el ne vesse a sulykot, mint néha a
Jokai-é. Pestet azóta nem láttam, hogy téged. De
hozzám néha rándultak le onnan: Kemény, Csengery,
Gyulai, Brassai etc. — Iskolánknak eddig még nem
sokat ártott a nyilvános Kecskemét versenye; de árt-
hat azután. Most Kecskemét teszi az avant gardeot
Bács felé; Kőrös előre-hátra pislog; Debreczen
effective hátrálót fuj. Mi lesz a táborozás eredmé-
nye, majd megmutatja az idő. Hanem, lásd, mire
beleizeledném a levélírásba: elfogy előlem is a pa-
pir, melyet ez alkalommal apróra beírni elégnek tar-
tottam. Rajtad áll, hogy gyakrabban írjak. Most te-
hát fogadd szives ölelésemet. Családom köszönt és
csókol mindnyájatokat, velem együtt, ki maradok a
sírüg hűvéd A r a n y J á n o s.

— A műcsarnokban újabb vásárlásokat jegyez-
tettem. Zsigmond gróf megrögzött Benczur

kon ki nem vehettek s így e jelentékeny összeg me-
mentve van. A kár mely a posta kincstárt éri, csak
magán pénzküldeményekre szorítkozik.

— **A budapesti tudomány-egyetem** hallgatóina
száma, a mai hivatalos kimutatás szerint az 1882/
tanév első felében összeesen 3344-re rugott, a mi
mult év hason idő szakához viszonyítva 92 főnyi szá-
porodást mutat fel. Ebből a hittudományi karra 86
a jog- és államtudományira 1616, az orvostudományi
ra 1041, a bölcsészettudományira 324, a gyógyszerészi
re 193, a szülésznőire 84 hallgató esik. A kolozs-
vári tudomány-egyetemen a jelen félévben
430-an iratkoztak be, tehát négygyel többen, mint a
mult évben, és pedig a jog- és államtudományi kar-
ba 212, az orvostudományiba 92, a bölcsészettudo-
mányiba 63, a mennyiség- és természettudományiba
38, a gyógyszerészi karba 25-en. — A műegyetem
hallgatók száma 589-et tett ki. A szaporodás 113.

— **Tömeges vonatkésések a hózivatar miatt.** Az
éjjel beállott hózivatar következtében az osztrák
államvaspálya tegnap esti I. számú bécsi gyorsvonata
33 percznyi, ma reggeli bécsi személyvonata 44
percznyi és ma reggeli orsovai gyorsvonata 32 zerchnyi
késéssel érkezett Budapestre. A déli vaspálya teg-
nap esti 202 számú gyorsvonata 41 s a 201 számú
esti postavonata 50 perczet késett. — A budapest-
pécsi vasut üzletigazgatóságától rövid uton vett érte-
sülésünk szerint, a tegnapi erős hóesés és hófúvások
miatt a pálya mentén, különösen Budafok-Simon-
tornya közötti vonalrészben, forgalmi akadály állott
be, minek következtében a vonatok közlekedése is
fennakadást szenvedett, úgy hogy tegnap a 312 sz.
vonat nem volt elindítható. Kilátás van azonban arra,
hogy ma már a vonatok ismét rendesen közleked-
hetnek. — Kőbánya és Budapest közt oly nagy volt
a hófúvás, hogy a közuti vaspályakocsik délután 2
óráig nem is közlekedhettek, ugyszintén a ma-
gyar államvasut indóházához sem mehetett lóvonatu
kocsi.

— **Marquis mint komornyk.** Signora Sangalli,
a párisi nagy opera bájos prima ballerínája komor-
nyikját, némi sikkasztásokért elkergette, és hirdetmé-
nyek útján keresett új komornyikot. Másnap már je-
lentkezett egy igen elegans, előkelő modoru fiatal
ember, a legkellemesebb külsővel. Minthogy az ujon
jött kitűnő bizonyítványokat mutatott föl, a signora
rögtön szerződteté, s nem tudta kitűnő tulajdonságait
eléggé dicsérni. Soha ebédnél egyik szolgálja sem
szolgált ki olyan gyorsan és ügyessen, soha olyan
finoman senki a kocsiból ki és a kocsiba be nem
emelte, megbízásait olyan ügyesen és gyorsan végre
nem hajtotta. Szóval Antoine — így nevezte magát
az ifju page — valóságos mintaképe volt a megbízha-
tóságnak, pontosságnak és szolgálatkészségnek, igazi
gyöngye a komornyikoknak. Egyik reggelen a diva
reggelijéért csöngetett s Antoine szokott elegantiá-
jával hozta be a csokoládét a piritott zsemlyével.
Talán nagyon is ingerlő volt a causeuseön pongyolá-
ban ülő signora, vagy barátságos bánásmódja költött
reményeket mr. Antoineben, — szóval ez félretette
a mit behozott, térdre veté magát a diva előtt és
forró szerelmi vallomást tőn. A tánczosnő természe-
tesen roppant méltatlankodva állott föl, s azt paran-
csolta a bérruhás Rómeónak, hogy rögtön hordja el
magát. »Csak ezt ne, kiálta kétségbeesetten a még
mindig térdelő, hisz én vagyok Antoine de R. mar-
quis, s csak azért vállaltam ön mellett szolgálatot,
hogy folyton közelében legyek!« — »Takarodjék, ha-
zug!« kiálta haragosan a diva.

elismerését nyilvánította.

— **Arany Jánosnak** egy levelét közli a »Kolozs-vári Közlöny.« Az érdekes irodalmi ereklje, melyet az elhunyt költő Mentovich Ferenczhez intézett, a magánügyekre vonatkozó részek kihagyásával a következőleg hangzik (Nagykőrös, april 25. 1858-iki kelettel): »Tompáról irnék neked — ha tudnék róla valamit. Ő nagyon szívére vette a csapást, mely megfosztá egyetlen reményétől, az általa több mint apai szeretettel szeretett fiúcskától: azóta még levelezni sem tudok vele. Én csak irogatok neki: ő egyszer válaszolt a télen, mely levél mutatja kétségbeesett állapotját. Ugy sejtem, hogy különben is beteges nejétönkre tette a veszteség, s Miska szegény neje miatt

z országgyűléshez már benyújtott törvényjavaslat fe-
ett is folynak a tanácskozások.

A bűnvádi eljárásra vonatkozó törvényjavaslat
ervezete is vita tárgyává tétetett s különösen élénk
ozgalom keletkezett az e s k ü d t s z é k e k behoza-
lának szükségessége tárgyában felvetett kérdés fe-
tt.«

A kör tagjainak száma jelenleg 277-re rug. Az
folyamában 18 választmányi ülés tartatott, melyhez
ncsenek hozzászámítva a szakbizottságok ülései.

Az éljenzéssel fogadott jelentés után a s z á m -
z s g á l ó k jelentése olvastatott fel, mely szerint a
nztári maradvány 264 frtot tesz. Ezzel kapcsolat-
n jelenti a titkár, hogy a kör 1883 évi május hó

Nyomatik a kiadótulajdonos Athenaeum